

Prognozēšanas un lēmumu pieņemšanas modeļi investīciju portfeļa sastādīšanas kontekstā

Jekaterina Nazarova

Rīgas Tehniskā universitāte, Latvija

Laika gaitā vecās vērtspapīru novērtēšanas un to kursa paredzēšanas metodes var kļūt neefektīvas. Starptautiskā Valūtas fonda eksperti ir paziņojuši par nepieciešamību modernizēt finanšu prognozēšanas paņēmieni standartus, veidojot to modificētus atvasinājumus, kas ļautu veikt precīzāku investīciju vides analīzi, samazinot jaunu pasaules mēroga finanšu krīžu iespējas. Īpašu uzmanību būtu lietderīgi pievērst portfeļa ieguldījumiem, balstoties uz tādām populārām metodēm kā Markovica un Tobina modeļi, jo īpaši pēc ievērojamajām sekām, ko radīja pēdējā pasaules krīze.

Ņemot vērā iepriekš aprakstītās tendences, pētījuma ietvaros tiks izskatītas visizplatītākās metodes, kuras palīdz lēmumu pieņemšanā fondu tirgū, analizējot un prognozējot to attīstības tendences. Tās ir tehniskas fundamentālās analīzes un investīciju portfeļu veidošanas principi, kā arī tiks piedāvāti jauni vai modificēti modeļi, kuri var atvieglot un uzlabot investīciju analīzi un lēmumu pieņemšanu.

Pētījuma objekts ir vērtspapīru tirgus, bet pētījuma priekšmets ir vērtspapīru cenu un dinamikas prognozēšanas metodes, kā arī investīciju lēmumu pieņemšanas modeļi.

Pētījuma gaitā ir izvirzīta un pārbaudīta hipotēze: apvienojot dažādas analīzes un prognozēšanas metodes vienā lēmumu pieņemšanas modelī, var sasniegt labākus rezultātus gan prognozēšanā, gan lēmumu pieņemšanas procesā investīciju portfeļa sastādīšanas nolūkos.

Darba mērķis ir piedāvāt jaunu efektīvāku investēšanas lēmumu pieņemšanas modeļi, kas balstās uz aprakstītām un izmēģinātām klasiskām un populārām metodēm. Savukārt darba uzdevumi ir apskatīt dažādas vērtspapīru analīzes metodes, kas atvieglo lēmumu pieņemšanas procesu un izanalizēt investīciju portfeļa struktūras veidošanas modeļus.

Rezultāti un secinājumi. Pētījuma gaitā tika apskatītas visizplatītākās analīzes metodes un lēmumu pieņemšanas modeļi. Analītiskajā daļā vērtspapīru analīze tika īstenota praksē ar mērķi prognozēt nākotnes vērtspapīru attīstības tendenci. Uz atlases vērtspapīru piemēra praksē tika pielietoti gan fundamentālās, gan tehniskās analīzes paņēmieni, kā arī noteikts vērtspapīru īpatsvars investīciju portfeli, izmantojot klasisko portfeļa struktūras noteikšanas metodiku.

Zinātniski pētnieciskajā daļā tika noskaidrots, ka plaši izmantotu prognozēšanas un lēmumu pieņemšanas metožu rezultāti ievērojami atšķiras no reāliem datiem, jo klasiskā metodika neparedz vienotas prognozes izveidošanu, kas palīdzētu investoram lēmumu pieņemšanas procesā. Tāpēc, ar mērķi samazināt prognozēšanas kļūdu skaitu, tika izveidots apkopojošs, uz pārbaudītām metodēm balstīts investēšanas lēmumu pieņemšanas modelis, kas tomēr ir jauns pēc savas būtības, jo paredz vairāku pavisam atšķirīgu metodiku apvienošanu un kombinēšanu. No modelēšanas rezultātiem investors varēs iegūt vienotu prognozi, kā arī noteikt optimālu investīciju portfeļa struktūru, tas atvieglo lēmumu pieņemšanas procesu, jo autore piedāvā gan loģiski strukturētu darbības algoritmu, gan uzskatāmi noformētu un tehniski izpildītu prognozēšanas un lēmumu pieņemšanas modeli. Tas atvieglo lēmumu pieņemšanu sakarā ar investēšanas pozīcijas atvēršanu, kā arī ar investīciju portfeļa optimālas struktūras noteikšanu. Pētījuma gaitā tika pierādīts, ka, īstenojot izstrādātu un aprakstītu modeli, var panākt labākus rezultātus – precīzāku prognozi un ienesīgāku investīciju portfeli.